

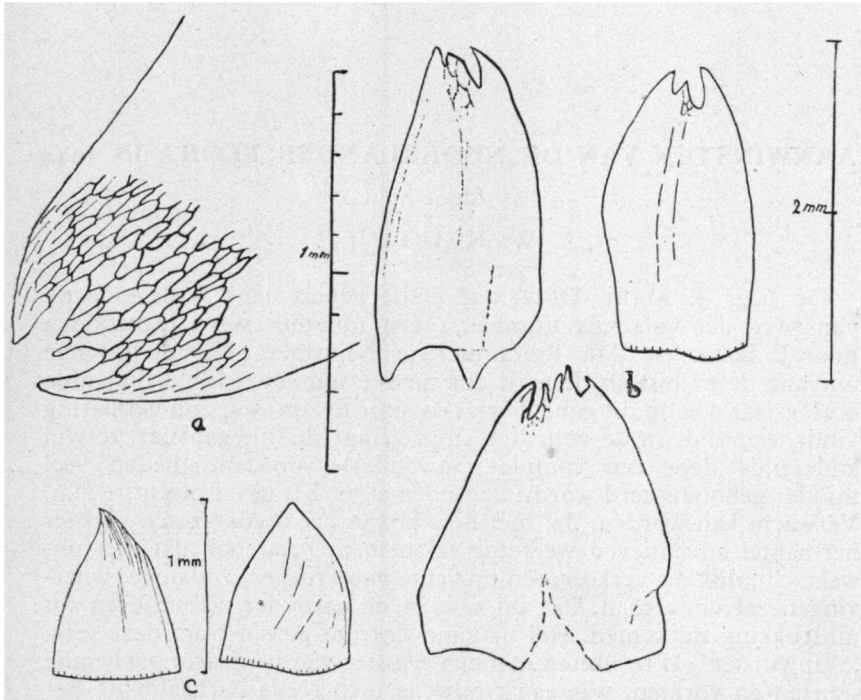
SPHAGNUM RIPARIUM ÅNGSTR., EEN NIEUWE INDIGEEN

door
W. MEIJER.

Bij het determineren van mossenmateriaal, verzameld in het hellingveentje in de buurt van „Feldbissstoring” bij de Brunsummerheide (Zd. Limburg), tijdens een geologisch-botanische excursie met de Amsterdamse biologen o.l.v. Dr VAN RUMMELEN, viel mijn oog op een polletje Veenmos, dat op het eerste gezicht wel wat op een ietwat forse *Sphagnum recurvum* leek. Bladcoupe: driehoekige chlorophyllcellen het meeste vrijliggend aan de binnenzijde van het blad en een stengelddoorsnede, die liet zien, dat de stam-epidermis geleidelijk in het zgn. versterkingsweefsel overging, brachten me met BEYERINCK's „*Sphagnum* en *Sphagnetum*” inderdaad op de *Cuspidatum*-groep. Bij het bekijken van de stambladen kwam de verrassing. Ze bleken niet kleiner dan 1 mm en driehoekig te zijn zoals bij *Sphagnum recurvum*, maar bijna tweemaal zo lang als bij die soort en met franje aan de top, net alsof de cellen daar van elkaar zijn gescheurd (zie fig.). De tongvormige gedaante van de stambladen en het sterk ineengedrongen celnet aan de top der takbladen deden de determinatie ten overvloede uitlopen op *Sphagnum riparium* Ångstr., een Veenmos, dat tot dusver niet in ons land werd gevonden! Dr. BEYERINCK was zo vriendelijk de determinatie te controleren.

Het enige wat niet goed met de florabeschrijvingen klopte was de aard van de standplaats. PAUL geeft bijvoorbeeld in PASCHER's Süßwasserflora Mitteleuropas op: „In Waldsümpfen wachsende Art”. De Zuidlimburgse vindplaats heeft niets van een moerasbos, het is een voor ons land uniek hoogveentje, opgebouwd door *Sphagneta* met o.a. *Vaccinium Oxycoccus*, *Narthecium ossifragum* en *Drepanocladus revolvens* (sedert kort een nieuwe indigeen!), tegen een helling waar voortdurend water van afstroomt. Waarschijnlijk is de bewuste pluk (met *Drosera intermedia*, tussen de andere mossen van deze vindplaats verzeild geraakt) tijdens deze vluchtige excursie verzameld aan de voet van de helling in een gedeelte met *Lycopodium inundatum* en veel *Drosera intermedia* met enkele verspreide *Sphagnum*-pollen.

Bij een verdere verkenning in de literatuur bleek, dat op zulke open plaatsen *Sphagnum riparium* toch wel meer voorkomt. Zo

a. Top van stamblad bij *Sphagnum riparium*; b. Stamblaadjes, *S. riparium*; c. Stamblaadjes, *S. recurvum*, bij zelfde vergr.

schrijft WARNSTORF op blz. 361 van het deel „Torf- und Lebermoose, Flora der Mark Brandenburg”: „Liebt tiefe Waldmoorsümpfe, wasserreiche Sümpfe an bewaldeten Seeufern, kommt aber auch an besonnten, lichterem, weniger nassen Standorten vor und ist bisher im Gebiet nur von wenigen Punkten bekannt.”

Van de verspreiding van *Sphagnum riparium* valt in aansluiting hiermee nog op te merken, dat PAUL opgeeft: „Nordische Art mit weiterer Verbreitung in Mitteleuropa, hier seltener in der Tiefebene als in den Mittelgebirgen, in den Alpen ganz vereinzelt.” Van België wordt *S. riparium* niet opgegeven. Wel uit Engeland, maar daar is dit veenmos volgens DIXON „extremely rare”.

Tenslotte valt over de systematische plaats van deze soort nog op te merken, dat DIXON er een subspecies van *Sphagnum recurvum* van maakt. Het feit, dat in hetzelfde veentje ook *S. recurvum* voorkomt, zou er ook op kunnen wijzen, dat we hier niet te maken hebben met een tot soort of ondersoort verheven standplaatsmodificatie.

Amsterdam, 10 December 1946.

Botanisch Laboratorium.